

บทบาทของหัวหน้าส่วนการศึกษาคณะการบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือ

นายเจริญ ฉัตรหลวง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

000473

ROLES OF THE EDUCATION DIVISION CHIEF OF THE PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN THE NORTHERN REGION

Mr. Chareon Chatrilaung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของหัวหน้าส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดใน
 ภาคเหนือ
 ชื่อนิติกร นายเจริญ ฉัตรหลวง
 แผนกวิชา บริหารการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย กันทิเมธ
 ปีการศึกษา 2520

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าส่วนการศึกษาในการบริหารงานเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ โดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา
2. เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าส่วนการศึกษาในภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 182 คน ซึ่งประกอบด้วยปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง มีปลัดจังหวัด 17 คน หัวหน้าส่วนการศึกษา 17 คน และหัวหน้าหมวดการศึกษา 148 คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของหัวหน้าส่วนการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่ได้รับจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 182 ฉบับ ได้รับคืนมา 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.12 แลวนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของหัวหน้าส่วนการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือพบว่าหัวหน้าส่วนการศึกษามีอายุมาก รับราชการมานาน มีวุฒิปริญญาตรีเป็นส่วนมาก และผ่านการอบรมด้านการบริหารการศึกษามา 1 - 5 ครั้ง

2. จากการวิจัยการปฏิบัติงานบริหารการศึกษา ซึ่งมีงานทั้งหมด 4 ประเภท ตามความเห็นของกลุ่มปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนการศึกษาและหัวหน้าหมวดการศึกษานั้นปรากฏว่า เกี่ยวข้องเรื่องการบริหารงานบุคคล ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานบริหารบุคคลมากเป็นอันดับหนึ่ง

เรื่องการมีความสัมพันธ์กับชุมชน ตามความเห็นของกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา และกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา เห็นว่าหัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้มากเป็นอันดับ 2 แต่กลุ่มปลัดจังหวัดกลับเห็นว่าหัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้เป็นอันดับ 3 อย่างไรก็ตาม จากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม โดยส่วนรวมแล้วเห็นว่าหัวหน้าส่วนการศึกษามีบทบาทในด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

สำหรับการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการนั้น ตามความเห็นของกลุ่มปลัดจังหวัดเห็นว่าหัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติในเรื่องนี้มากเป็นอันดับที่ 2 กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาเห็นว่าได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในอันดับที่ 4 และหัวหน้าหมวดการศึกษาเห็นว่าอยู่ในอันดับที่ 3 เมื่อสรุปผลค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นโดยส่วนรวมของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม แล้วเห็นว่าหัวหน้าส่วนการศึกษามีบทบาทในการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ส่วนเรื่องการบริหารงานวิชาการนั้น กลุ่มปลัดจังหวัดและกลุ่มหัวหน้าหมวด
การศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาไปปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในอันดับสุดท้าย แต่กลุ่มหัวหน้าส่วน
การศึกษากลับเห็นว่าตนเองไปปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในอันดับที่ 3 อย่างไรก็ตามแม้ว่าหัวหน้าส่วน
การศึกษจะไปปฏิบัติงานด้านวิชาการน้อยไปกวางานบริหารก็ตาม แต่จากคำเจตน์โดยธรรมชาติ
ของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ก็นับว่าหัวหน้าส่วนการศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการอยู่
ในเกณฑ์ปานกลางเช่นเดียวกัน

3. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของหัวหน้าส่วนการศึกษา พบว่า ไม่มีอำนาจ
ในการตัดสินใจสั่งการในเรื่องการบริหารงานบุคคลและการบริหารการเงิน งบประมาณไม่
เพียงพอ ขาดกำลังบุคลากร ขาดการประสานงาน ขาดการควบคุมติดตามดูแลการปฏิบัติงาน
ขาดยานพาหนะ และไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้ได้อย่างเต็มที่

Thesis Title : Roles of the Education Division Chief of the
Provincial Administrative Organization in the
Northern Region

Name : Mr. Chareon Chatrlaung

Thesis Advisor : Assistant Professor Dr. Amornchai Tantimedh

Department : Educational Administration

Academic Year : 1977

ABSTRACT

The Objectives of the study :

1. To study the educational administration tasks of the Education Division Chief of the Provincial Administrative Organization in Northern Region, especially in the area of Community relation and the administration of personnel; academic affairs : public services; budget and office management by comparing the opinions of the Assistant Governors, the Education Division Chief and the Education Section Chief.

2. To study the problems concerning the four administrative tasks of the Education Division Chief of the Provincial Administrative Organization in the Northern region.

Research Procedures :

The total population in this study were 182 administrators in the Northern Region they were composed of 17 Assistant Governors,

17 Education Division Chiefs, and 148 Education Section Chiefs.

The instruments used in this study were questionnaires which were composed of 2 parts as follows :

1. Status of the Administrators in the Northern Region.
2. Educational Administrative data.

Data were collected by mail. A total of 144 questionnaires out of 182 copies or 79.12 percent responded. Data were analysed by the usage of percentage, Arithmetic means and standard deviation.

Conclusion

1. Regarding to the Status of the Education Division Chiefs. it was found that most of them were rather high in ages had many years in services; mostly received the bachelor's degree, and had been trained in educational administration ranging from one to five occasions.

2. Results from the finding of the performances of the Educational administrative tasks, according to the opinions of the three groups of respondents in order of priority were as follows:

Firstly, in Personnel administration, all three groups of the population believed that the Education Division Chiefs worked mostly in the area of personnel administration.

Secondly, regarding to the task of community relations, the Education Division Chiefs and the Education Section Chiefs ranked as second in priorities, while the Assistant of the Governors ranked as third. However, according to the average scores, all of

the three groups agreed that the Education Division Chiefs performed this task at moderate.

Thirdly, according to the public services, budget and office management, the Assistant of the Governors ranked it as second, while the Education Division Chiefs belived it to be fourth and the Education section Chiefs thought it should be ranked third, However, pertaining to the average scores, they agreed that the Education Division Chiefs had performed at moderate level.

Task, concerning academic administration, were ranked fourth according to the opinions of the Assistant of the Governors and the Education Section Chiefs, but the Education Division Chiefs thought that it should be ranked third. However, pertaining to the average score, it was determined to be operated at moderate level.

3. Crucial problems for the administration of the Education Division Chiefs were : lack of authority in decision making pertaining to the personnel administration and the budget management; insufficient financial support; shortage of personnels; lack of coordination, controll, vehichles, and time.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และความร่วมมือจากหลายท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ควบคุมการวิจัย ไทกรุณาให้คำแนะนำปรึกษาในการแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ หัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษา ไทกรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับแผนงานการจัดทำวิทยานิพนธ์ การออกหนังสือขอความร่วมมือ และการปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย อาจารย์ ดร. ณรงค์ บุญมี รวมทั้งอาจารย์ในแผนกวิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่ไทกรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้ อธิบดีกรมการปกครอง ไทกรุณาออกหนังสือไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดในภาคเหนือ ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนการศึกษา และ หัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด ภาคเหนือทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานในคานต่าง ๆ คุณไพศาล สรรพทรัพย์ แห่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัดไทกรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ของหัวหน้าส่วนการศึกษา คุณสนธิ ระคม หัวหน้าหมวดสถิติและแผนงานส่วนการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ไทกรุณาให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในคานต่าง ๆ และคุณบุญเลิศ สุริยะชง ไทกรุณาสนับสนุนงานการศึกษาคนควาตลอดจนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่ไทกล่าวนามมาข้างต้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เจริญ นัตรหลวง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....		ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....		จ
กิตติกรรมประกาศ.....		ช
รายการตารางประกอบ.....		ฎ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
	ขอบเขตของการวิจัย.....	8
	ข้อจำกัดของการวิจัย.....	8
	นิยามของคำที่ใช้ในการวิจัย.....	9
	ประโยชน์ที่ใคร่จากการวิจัย.....	10
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
	ลำดับขั้นในการนำเสนอข้อมูล.....	12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
	ความเป็นมาของการศึกษาประชาบาล.....	13
	ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....	15
	องค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการศึกษาประชาบาล.....	16
	หน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาประชาบาล.....	19
	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด.....	23

บทที่	ญ หน้า
ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าส่วนการศึกษา... .. .	26
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	51
วัตถุประสงค์ของการวิจัย... .. .	51
วิธีดำเนินการวิจัย	51
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว... .. .	56
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์งานบริหารการศึกษา.	62
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน.. .	107
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ.. .. .	110
วัตถุประสงค์ของการวิจัย... .. .	110
วิธีดำเนินการวิจัย	110
สรุปผลการวิจัย.. .. .	111
อภิปรายผลและขอเสนอแนะ.	115
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.. .. .	125
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก.. .. .	133
ประวัติผู้เขียน	154

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม... .. .	52
2	จำนวนข้อและลักษณะความสำคัญในงานแต่ละประเภทของแบบสอบถาม..	53
3	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน... .. .	54
4	กลุ่มประชากรจำแนกตามอายุ... .. .	57
5	กลุ่มประชากรจำแนกตามอายุราชการ.	58
6	กลุ่มประชากรจำแนกตามวุฒิ	59
7	กลุ่มประชากรจำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง... .. .	60
8	กลุ่มประชากรจำแนกตามประสบการณ์ในการได้รับการอบรมพิเศษ ทางการบริหารการศึกษา..	61
9	ความคิดเห็นที่มีต่อการมีความสัมพันธ์กับชุมชน	63
10	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานบุคคล	72
11	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ..	86
12	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานธุรการ การเงินและการให้บริการ... ..	98
13	ลำดับการปฏิบัติงานบริหารการศึกษาของหัวหน้าส่วนการศึกษา	106